

Michelangelo Buonaroti: Svatá rodina

tempera a olej na dřevě (1505) ve Florencii (Galerie degli Uffizi)

V Pozadí Sv. rodiny je na pravé straně, ve světle trojice postav, z nichž ta, co stojí na vlastních nohou (ekonomie), naznačuje pravou rukou nerovnováhu v podobě písmena "V", (vychýlený triangl, jehož těžištěm je ramenní kloub). Nerovnováha je zde naznačena i dvojm terénem (nahore a dole) v pozadí. Ekonomie zcela zakrývá jinou postavu, která sedí v jejím stínu za ní, a nestojí tedy na vlastních nohou (kultura). Bezhlavá politika (třetí postava, jež rovněž nestojí na vlastních nohou), strhává docela neurvale plášť, jenž se zdá být společným jak pro ekonomii, tak pro kulturu, takže okrádá obě současně.

Vrátíme-li doprava vychýlený triangl zpět, dostaneme se na levou stranu, kde jsou ekonomie a kultura v neprojeveném stavu absolutní rovnováhy (v temnotě), kterou naznačuje pouze terén v pozadí (rovina). Proto zde také není politika. Zde ekonomie nestojí na vlastních nohách, ačkoliv tuto tendenci naznačuje podobně, jako kultura naznačuje svou závislost,

v tendenci skrývat se za ní.

Vývoj ke Svaté rodině v popředí tedy postupuje zleva doprava (v pozadí) a odtud dopředu, prostřednictvím chlapce, jenž sestává pouze z těch tělesných částí, které politice

v pozadí chybí (hlava a pravé rameno). Pohled tohoto chlapce (v němž čtenáři ČPDN 16/93 jistě poznají Šalamounského Ježíše), směřuje jednoznačně k Nátanskému chlapci Ježíši, jenž je nesen dvojm způsobem:

V popředí obrazu, ustupuje ekonomie (tesař Josef) do pozadí a dává plně prostor kultuře (Marii), která ovšem ani zde nestojí na vlastních nohou. Josefova levá ruka, jakoby vystupovala z rukávu v podobě levé ruky Marie, snažíc se přikrýt nahotu Ježíše (politiky) tím, co v bohatství skladů a téměř v marnotratném nadbytku odívá kulturu i ekonomii společně. Pravá ruka Marie, naznačuje relativní rovnováhu (triangl, jehož těžištěm je Ježíšova hlava, levým vrcholem loket a pravým vrcholem Josefovo srdce, skryté za hlavou Marie). Pravá ruka Marie, naznačující rovnováhu, jakož i Ježíš, jsou nesený pravou nohou Josefa, zatímco on sám dřepí na noze levé. V popředí je vše ve znamení relativní rovnováhy, jež je naznačena také výrazným předělem v podobě rovinné přepážky, oddělující Šalamounského Ježíše od Svaté rodiny.

Aby nemohlo být nejmenších pochyb o smyslu obrazu, Giorgio Vasari praví:

Obraz byl namalován pro florentského měšťana Agnolo Doni (*ekonomie*), jenž projevil přání mít něco od Michelangela (*kultura*). Když bylo dílo hotovo (*politika*), poslal je zakryté (*skrytý smysl*) do Agnoloova domu, s lístkem požadujícím 70 dukátů. Šetrný Agnolo, ač věděl, že obraz má větší cenu, poslal 40 se vzkazem, že to stačí. Michelangelo však vznesl požadavek na 100 dukátů, nebo vrácení obrazu. Agnolo řekl: "Tak já mu dám těch 70". Michelangelo si však řekl o dvojnásobek toho, co žádal poprvé (*rovnováha*). Agnolo, chtěl-li obraz mít, musel mu je dát (*rozluštění tajemství*).